

18

Pytanie o przyszłość kognitywistyki w Polsce

Naukowcy z UJ badają ścieżki rozwoju kognitywistyki – interdyscyplinarnej i przyszłościowej dziedziny, której od niedawna naucza się na polskich uczelniach.

Kognitywistyka zajmuje się wyjaśnianiem mechanizmów działania naszego umysłu. W kontekście rozwoju nowoczesnych technologii, wymagających wiedzy o jego funkcjonowaniu, jest to dziedzina niezwykle użyteczna. Umysł człowieka nie jest nowym tematem badań, jednak tym, co wyróżnia **kognitywistykę**, to interdyscyplinarne podejście, które łączy teorie i metody badawcze wypracowane w ramach psychologii, filozofii, badań nad sztuczną inteligencją, lingwistyki, antropologii czy neuronauki.

To **połączenie** poszczególnych dziedzin ma dać kognitywistom pełniejszy obraz właściwości umysłu i możliwości ich wykorzystania. Do rozwiązania tej fascynującej zagadki nie wystarczy bowiem ich zdaniem suma doświadczeń różnych kierunków badawczych, ale konieczne jest umiejętne połączenie znanych metod w jedną, obszerną naukową dyscyplinę, dającą **nowe wyniki**.

Więcej niż zrozumieć umysł

Czy wyniki badań prowadzonych w ramach tej gałęzi wiedzy można wykorzystać w praktyce? Na świecie zastosowania osiągnięć tej dziedziny są powszechne. Korzysta z nich między innymi branża IT, np. projektując coraz doskonalsze interfejsy człowiek – maszyna. Powstają ergonomiczne systemy interaktywne, przyjazne użytkownikom, np. wideo na życzenie (ang. Video on Demand – VOD), czy coraz bardziej popularny e-learning, a także zachwycające roboty, wykonujące skomplikowane operacje medyczne.

Kognitywistyka u nas

W Polsce kognitywistyka nadal jest dziedziną stosunkowo nową. Obecnie taki kierunek studiów mają w swojej ofercie cztery uczelnie, w tym **Uniwersytet Jagielloński**. Ścieżki praktycznego wdrażania wiedzy, nauczanej na tym kierunku studiów, są nadal dość niewyraźne i stawiają przed badaczami wiele pytań. Stąd konieczność przeprowadzenia analizy obecnego stanu rozwoju nauk kognitywnych w naszym kraju, której podjął się interdyscyplinarny zespół z **Instytutu Fizyki UJ** we współpracy z **Instytutami Psychologii i Filozofii** tejże uczelni.

Przeprowadzone dotychczas przez autorów projektu **badania** wykazały, że polskie zespoły badawcze koncentrują się na dwóch lub trzech dyscyplinach kognitywnych. W badaniach stosuje się tradycyjne metody, właściwe dla poszczególnych nauk składowych, a kognitywistyczne ujęcie wyraża się jak dotąd w interdyscyplinarnej interpretacji wyników. Gwarancją rozwoju interdyscyplinarnego podejścia mogą być w przyszłości młodzi badacze (absolwenci kierunku), którzy będą dysponować wiedzą z różnych dziedzin.

Pytanie o przyszłość

Kolejnym etapem projektu będzie opracowanie matematycznych modeli, przewidujących możliwe scenariusze rozwoju dziedziny na podstawie tematyki dotychczasowych badań. Dzięki projektowi możliwe będzie dopracowanie i ulepszenie programu studiów kognitywistycznych, tak aby studenci zyskiwali w ramach studiów nie tylko wiedzę teoretyczną, ale potrafili ją również **wdrażać w praktyce**. Autorzy projektu zwracają uwagę, że badania kognitywistyczne powinny odpowiadać na potrzeby rynku, a będzie to możliwe tylko dzięki swobodnemu dialogowi i współpracy pomiędzy środowiskiem naukowym a biznesem.

„W ramach projektu udało nam się nawiązać kontakt z naukowcami zajmującymi się kognitywistyką i przedsiębiorcami zainteresowanymi jej aplikacją. Określiliśmy wstępnie obszary kompetencji pierwszej grupy i obszary zainteresowań drugiej. Obie grupy wydają się bardzo zainteresowane współpracą. Obecnie pracujemy nad serwisem internetowym www.kognitywistyka.fais.uj.edu.pl, który ma umożliwić nawiązywanie kontaktów między obydwoma grupami” – mówi dr Michał Wierzchoń.

Wydział Fizyki, Astronomii
i Informatyki Stosowanej
Wydział Filozoficzny

Informacja o zespole badawczym znajduje się na str. 94

umysł
kognitywistyka
mózg
rozwój
foresight

[www.cittru.uj.edu.pl/
/projektor/18.pdf](http://www.cittru.uj.edu.pl/projektor/18.pdf)

tel. (12) 663 38 21
e-mail:
bozena.podgorni@uj.edu.pl

[www.facebook.com/
/nimb.cittru](https://www.facebook.com/nimb.cittru)

